

 มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	แนวทางปฏิบัติ เรื่อง : การระบุ การตรวจสอบหรือการยืนยัน ตัวผู้ป่วย และตำแหน่งการผ่าตัดก่อน การทำหัตถการทางวิสัญญีวิทยา (Patient and surgical site identification & verification)	หน้า : 1 / 5 รหัสเอกสาร : AS-00-4-012-02 ทบทวนครั้งที่ : - วันที่ทบทวน : -
ชื่อหน่วยงาน : ภาควิชาวิสัญญีวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	วันที่อนุมัติ : 25-12-2566	
ผู้ตรวจสอบ : คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ภาควิชาวิสัญญีวิทยา	ผู้อนุมัติ : หัวหน้าภาควิชาวิสัญญีวิทยา	

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้การทำหัตถการทางวิสัญญี ถูกคน ถูกข้าง และถูกตำแหน่ง

2. ขอบข่าย

ผู้ป่วยทุกรายที่มารับการระงับความรู้สึกในโรงพยาบาลศิริราช และได้รับการทำหัตถการทางวิสัญญี เช่น การบริหารยาระงับความรู้สึกทั้งตัว และ/หรือ การบริหารยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วน การบริหารยาชารอบบริเวณเส้นหรือกลุ่มเส้นประสาท การใส่สายสวนหลอดเลือดแดง หรือหลอดเลือดดำส่วนกลาง เป็นต้น

3. ความรับผิดชอบ

- 3.1 บุคลากรทางวิสัญญีทุกระดับ (วิสัญญีแพทย์ วิสัญญีพยาบาล แพทย์ประจำบ้าน นักศึกษาวิสัญญีพยาบาล)
- 3.2 บุคลากรในห้องผ่าตัดที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

4. คำจำกัดความ

- 4.1 การระบุ (Identify) หมายถึง การบ่งชี้ผู้ป่วยโดยตัวบ่งชี้อย่างน้อย 2 อย่าง ได้แก่ ชื่อ นามสกุล และอายุหรือวัน เดือน ปีเกิด
- 4.2 การยืนยัน (Verify) หมายถึง การตรวจสอบและยืนยันตัวผู้ป่วย หัตถการหรือการผ่าตัด โดยใช้ตัวบ่งชี้ผู้ป่วยดังกล่าวในข้อ 4.1 และตำแหน่งการผ่าตัดจากเครื่องหมายที่เขียนไว้ในโรงพยาบาลศิริราช ได้กำหนดให้ทำเครื่องหมายวงกลม (O) ตรงตำแหน่งอวัยวะข้างที่ทำผ่าตัดที่ตัวผู้ป่วย (mask site) (ยกเว้น ในกรณีที่มีข้างเดียวหรือในกรณีที่ตำแหน่งการผ่าตัดอยู่ในบริเวณที่ซ่อนเร้น หรือเยื่อปอด) และทำเครื่องหมายบนรูปหรือแผนภาพโดยเฉพาะในกรณีที่ไม่สามารถเขียนเครื่องหมายบนตัวผู้ป่วยได้
- 4.3 หัตถการทางวิสัญญี หมายถึง หัตถการทางวิสัญญีที่กล่าวไว้ข้างต้นในหัวข้อ 2 (ขอบข่าย) ที่ไม่ใช้การผ่าตัดที่ทำโดยศัลยแพทย์

5. เอกสารอ้างอิง

- 5.1. JCI International Patient Safety Goals Updated 9 February 2012
- 5.2. AHRQ Fact sheet “30 Safe Practices for Better Health Care” www.ahrq.org

 มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	แนวทางปฏิบัติ	หน้า : 2 / 5
	เรื่อง : การระบุ การตรวจสอบหรือการยืนยันตัวผู้ป่วย และตำแหน่ง การผ่าตัดก่อนการทำการหัตถการทางวิสัญญีวิทยา (Patient and surgical site identification & verification)	รหัสเอกสาร : AS-00-4-012-02 ทบทวนครั้งที่ : -

- 5.3. J French, Dr N Bedforth, Dr P Townsley. Nottingham University Hospitals NHS Trust. Stop before you block Campaign. 2020. Accessed October 29, 2023. <https://www.rcoa.ac.uk/sites/default/files/documents/2020-08/SBYB-Supporting-Info.pdf>
- 5.4. Regional Anesthesia UK (RAUK), Safe Anesthesia Liaison Group (SALG). Stop Before You Block. 2015. Accessed July 12, 2021. <https://www.ra-uk.org/index.php/stop-before-you-block>
- 5.5. Vandebergh V, Coll V, Keunen B. Prevention of wrong-side nerve blocks: part 2. *Anesthesiology News*. September 20, 2021. Accessed August 25, 2022. <https://www.anesthesiologynews.com/Review-Articles/Article/08-18/Wrong-Side-Nerve-Blocks-Prevent/64537>
- 5.6. DeLeon AM, Samworth AG, Kazanji BF. When Left Is Right and Right Is Wrong: A Case Report of Two Near-Miss Wrong-Sided Peripheral Nerve Blocks. *Case Rep Anesthesiol*. 2022;2022:1541827.

6. รายละเอียด

ก่อนการทำการหัตถการทางวิสัญญี เช่น การบริหารยาระงับความรู้สึกทั้งตัว และ/หรือการบริหารยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วน การบริหารยาชาขอบบริเวณเส้นหรือกลุ่มเส้นประสาท การใส่สายสวนหลอดเลือดแดง หรือหลอดเลือดดำส่วนกลาง เป็นต้น เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นก่อนการทำการหัตถการทางวิสัญญี จึงแนะนำให้บุคลากรทางวิสัญญีและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติตามแนวทางต่อไปนี้ (คู่มือในภาคผนวก)

- ขั้นตอนที่ 1 การระบุและการยืนยันตัวผู้ป่วย (Verify, Identify) โดยให้บุคลากรทางวิสัญญีตรวจสอบ ชื่อ นามสกุล และอายุหรือวันเดือนปีเกิดของผู้ป่วย โดยดูจากป้ายชื่อมือและให้ผู้ป่วยบอกตัวบ่งชี้ด้วยตนเอง (ยกเว้นผู้ป่วยไม่สามารถทำได้) และการตรวจป้ายชื่อมือให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ ป้ายชื่อมือแถบสีแดงสลับขาว มีสีน้ำเงินสลับขาว หมายถึง มีประวัติการแพ้หรือประวัติผลข้างเคียงของยา มีความเสี่ยงต่อการพลัดตกหกล้มตามลำดับ (ดูรูปในภาคผนวก) การทำการหัตถการในห้องผ่าตัด ให้ตรวจสอบร่วมกับทีมศัลยกรรมและทีมพยาบาลช่วยผ่าตัดเสมอ โดยทำร่วมกับขั้นตอน Siriraj Surgical Safety Checklist
- ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและยืนยันตำแหน่งและข้างของการผ่าตัด ให้บุคลากรทางวิสัญญีตรวจสอบตำแหน่งของการผ่าตัด จากใบยินยอมทำการหัตถการ (Consent form) และให้ผู้ป่วยบอกตำแหน่งผ่าตัดด้วยตนเอง (ถ้าทำได้) บุคลากรทางวิสัญญีตรวจสอบเครื่องหมายวงกลม (O) ตรงตำแหน่งอวัยวะข้างที่ทำการผ่าตัดที่ตัวผู้ป่วย (mark site) ในกรณีที่เป็นการฉีดยาชาขอบบริเวณเส้นหรือกลุ่มเส้นประสาทให้ทำสัญลักษณ์บี (B) บริเวณใกล้เคียงกับที่จะฉีดยา เพื่อหลังจากปูผ้าปราศจากเชื้อต้องเห็นสัญลักษณ์เพื่อป้องกันการทำการหัตถการทางวิสัญญีผิดตำแหน่ง
- ขั้นตอนที่ 3 ในการฉีดยาขอบเส้นประสาท ให้ลงข้อมูลในใบตรวจสอบการทำการหัตถการถูกข้าง (ใบแปะอยู่ที่เชตบล็อก) ก่อนแล้วจึงเริ่มเปิดอุปกรณ์สำหรับทำการหัตถการทางวิสัญญี และควรอธิบายรายละเอียดของการทำการหัตถการแก่ผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้วย (ถ้าทำได้)
- ขั้นตอนที่ 4 หลังเตรียมอุปกรณ์ทุกอย่างพร้อม ก่อนการใส่เข็มทำการหัตถการให้หยุดเพื่อชานกับผู้ตรวจสอบอีกครั้ง ตามหลักการ Stop before you Block เพื่อป้องกันการทำการหัตถการผิดข้างผิดตำแหน่ง

 มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	แนวทางปฏิบัติ	หน้า : 3 / 5
	เรื่อง : การระบุ การตรวจสอบหรือการยืนยันตัวผู้ป่วย และตำแหน่ง การผ่าตัดก่อนการทำหัตถการทางวิสัญญีวิทยา (Patient and surgical site identification & verification)	รหัสเอกสาร : AS-00-4-012-02 ทบทวนครั้งที่ : -

การทำขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนต้องมีผู้ร่วมตรวจสอบด้วย

ข้อควรระวังอื่น ๆ

- 6.1 หลีกเลี่ยงการเร่งเวลาหรือทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกกดดันว่าต้องหัตถการให้สำเร็จภายในเวลาที่กำหนด เนื่องจากการเร่งเวลาจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานละเอียด/ข้าม การตรวจสอบ ยืนยันข้อมูลให้ถูกต้องก่อนการทำหัตถการ
- 6.2 ใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษเพื่อป้องกันการทำให้หัตถการผิดพลาด
 - 6.2.1 ในผู้ป่วยที่มีการบาดเจ็บของร่างกายทั้งสองข้าง (เช่น การมีแผล/ผ้าปิดแผล) ไม่ควรปิด คลุม ห่มผ้า ในร่างกายอีกฝั่ง (อาจทำให้ผู้ทำหัตถการเข้าใจว่าตนทำหัตถการในรอยโรคที่มีการบาดเจ็บซึ่งถูกต้องแล้ว)
 - 6.2.2 ในผู้ป่วยที่ต้องมีการจัดทำเพื่อทำหัตถการ เช่น การนอนคว่ำ หรือนอนตะแคง ต้องมีการทำสัญลักษณ์ให้สามารถเห็นได้ทั้งก่อนและหลังการจัดท่า สามารถทำสัญลักษณ์สองตำแหน่ง เช่น ด้านหน้าและด้านหลังของต้นขาได้ เป็นต้น
 - 6.2.3 ในผู้ป่วยที่ต้องทำหัตถการมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ต้องมีการทำสัญลักษณ์ในทุกตำแหน่งที่จะทำหัตถการ และให้ตรวจสอบ ยืนยันตำแหน่งซ้ำก่อนทำหัตถการแต่ละครั้ง
 - 6.2.4 หากมีการหยุด – เลื่อน – ชัดจังหวะ ระหว่างการทำหัตถการ ให้ทำการยืนยันตำแหน่งซ้ำก่อนเริ่มทำหัตถการอีกครั้ง

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติตามแนวทางที่กล่าวข้างต้น เพื่อลดอุบัติการณ์การเกิดความผิดพลาดในการทำหัตถการทางวิสัญญี
- 7.2 อุตบัติการณ์การเกิดความผิดพลาดในการทำหัตถการทางวิสัญญีลดลง เช่น การฉีดยาชาอรอบเส้นประสาทผิดข้าง

8. ตัวชี้วัดและการประเมินผล

- 8.1 Process indicator : การปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด มีการเก็บข้อมูลจากใบตรวจสอบการทำหัตถการถูกข้างสำหรับการฉีดยาชาอรอบเส้นประสาท
- 8.2 Outcome indicator: รายงานอุบัติการณ์การเกิดความผิดพลาดในการทำหัตถการทางวิสัญญีและต้องมีการทำ root cause analysis เมื่อมีการรายงานอุบัติการณ์ เพื่อพัฒนาแนวทางให้เหมาะสมต่อไป

9. ภาคผนวก

9.1 รูปป้ายข้อมือ

รูปที่ 1 ป้ายข้อมือสีขาว หมายถึง ไม่มีสิ่งผิดปกติ

 มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	แนวทางปฏิบัติ	หน้า : 4 / 5
	เรื่อง : การระบุ การตรวจสอบหรือการยืนยันตัวผู้ป่วย และตำแหน่งการผ่าตัดก่อนการทำหัตถการทางวิสัญญีวิทยา (Patient and surgical site identification & verification)	รหัสเอกสาร : AS-00-4-012-02 ทบทวนครั้งที่ : -

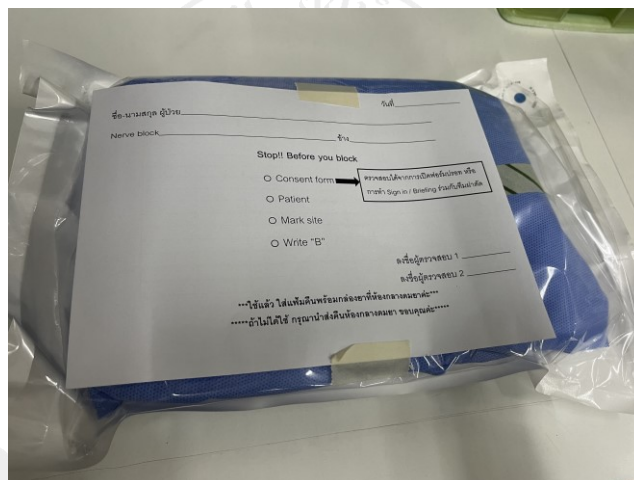
รูปที่ 2 ป้ายข้อมือสีแดงสลับขาว หมายถึง ผู้ป่วยมีประวัติการแพ้ หรือประวัติผลข้างเคียงของยา

รูปที่ 3 ป้ายข้อมือสีฟ้าสลับขาว หมายถึง ผู้ป่วยมีความเสี่ยงต่อการพลัดตกหกล้ม

9.2 วิดีโอ “การระบุ การตรวจสอบ หรือการยืนยันตัวผู้ป่วย และตำแหน่งการผ่าตัด ก่อนการทำหัตถการทางวิสัญญีวิทยา”
แสดงโดย คุณ(ชาย)หมอทัตศุ คุณพยาบาลมารตี และผู้ป่วย คุณกรองแก้ว ศรีสยาม

9.3 รูปใบตรวจสอบการทำหัตถการถูกข้างซึ่งแปะที่เซตบล็อก

9.4 แสดงแผ่นภาพขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องก่อนการทำหัตถการฉีดยารอบเส้นประสาท Stop before you block
อย่างย่อ

 มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	แนวทางปฏิบัติ	หน้า : 5 / 5
	เรื่อง : การระบุ การตรวจสอบหรือการยืนยันตัวผู้ป่วย และตำแหน่ง การผ่าตัดก่อนการทำการหัตถการทางวิสัญญีวิทยา (Patient and surgical site identification & verification)	รหัสเอกสาร : AS-00-4-012-02 ทบทวนครั้งที่ : -

Expiry date : 25-12-2569